

INSTITUT FOR
MENESKERETTIGHEDER

L 41 hovedelementer

- Skærpeelse af straffen for visse lovovertrædelser begået i forbindelse med grov forstyrrelse af offentlig ro og orden, og
- Udvidelse af politiets beføjelser til at foretage præventive frihedsberøvelser.

1. Strafskærpelse

- Hindring af politi (§ 119)
 - Senest ændret juni 2009 - op til 1½ år
 - Normalt 40 dage – fra i dag?
- Hærværk (§ 291)
 - Forhøjelse med halvdelen - fra i dag ?
- Gadeuorden/sammenstimlen (bekg.)
 - Femdobling fra 600/1.000 til 3.000/5.000 kr.
 - Grov forstyrrelse af off. orden skærpet 2002

1. Strafskærpelse (II)

Gældende regler

- Deltagelse
 - Hindring af politi § 119
 - Hærværk § 291
 - Grov forstyrrelse af off.orden § 134 a
 - Gadeuorden/sammenstimlen (bekg.)
- Medvirken (§ 23)
- Skærpende omstændigheder
 - Grovheden (§ 80)
 - Flere i forening (§ 81, nr. 2)
 - Særlig hensynsløshed (§ 81, nr. 5)

1. Strafskærpelse (III)

Foreslåede regler

- **Hvornår rammes:**
 - Mens/umiddelbar forlængelse af grov forstyrrelse
- **Hvor rammes:**
 - I området
- **Hvem rammes**
 - Også ikke egentligere deltagere i grov forstyrrelse (ellers § 134 a): F.eks. hægter sig sammen
 - Kan typisk medvirke til generel optrapning
 - Kan typisk i væsentlig grad vanskeliggøre
- **Usikkerhed**
 - Hvor længe, hvor vidt, hvor reelt: krav om forsæt

1. Strafskærpelse (IV)

Varetægtsfængsling

- Kun varetægt ved 30 dages fængsel (§ 762, stk. 3)
- Retshåndhævelsesarrest ved 60 dage (§ 762, stk. 2)
- Hindring af politiets arbejde (§ 119): Må nu antages for omfattet pga. normalt 40 dages fængsel – hvordan afgøres undtagelser på varetægtsstadiet?

1. Strafskærpelse (V)

Betydning for forsamlingsfriheden

- Uklart område og omfang
- Øget risiko for varetægtsfængsling
- Signal om krav om uro, selv om overtrædelser af ordensbekg. normalt tolereres uden indgreb

- Betænkelig kølnende virkning ("chilling effect")

2. Præventive frihedsberøvelser

Almindelige betingelser

- Politiet har til opgave
 - at beskytte borgernes ret til at forsamle sig (§ 7)
 - at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden (§ 5)
- Politiet kan ved offentlige forsamlinger under åben himmel gribe ind over for
 - Forsamlingsdeltagere og "fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed" (§ 8)
- Politiet skal afværge opløb ved "fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed" (§ 9)
- Maksimalt 6 timers præventiv frihedsberøvelse
- Foreslås udvidet til 12 timer

2. Præventive frihedsberøvelser (II)

EMRK artikel 5

1. Frihedsberøvelse kræver lovligt formål

- Strafforfølgning (art. 5, stk. 1 (c), jf. retsplejeloven)
 - Alkohol og fare (art. 5, stk. 1 (e), jf. politiloven § 11)
 - Opfyldelse af overtrådt og konkret forpligtelse (art. 5, stk. 1 (b))
- Hvor findes hjemlen til præventive frihedsberøvelser?
 - Hvis der er grov forstyrrelse af offentlig orden, hvorfor så ikke varetægtsfængsle?
 - Hvilken praksis fra Menneskerettighedsdomstolen?

2. Frihedsberøvelse skal være proportional

- Hvilken praksis fra Menneskerettighedsdomstolen?
- Særligt hensyn til børn under 18 år, jf. børnekonv. art. 37

2. Præventive frihedsberøvelser (III) EMRK artikel 10 og 11

- Frihedsberøvelse er et indgreb i ytrings- og forsamlingsfriheden (navnlig politilovens § 8 om off.forsamling under åben himmel)
- Indgreb i forsamlings- og ytringsfrihed skal forfølge lovligt og sagligt formål samt være proportionale
- Hvilken praksis fra Menneskerettighedsdomstolen?

2. Præventive frihedsberøvelser (IV)

Grundlovens § 79

- Frihedsberøvelse er et indgreb i forsamlingsfriheden (politilovens § 8 om off.forsamling under åben himmel)
- Indgreb i forsamlings- og ytringsfrihed skal forfølge lovligt og sagligt formål samt være proportionale
- Formålet efter Grundlovens § 79 skal være, at der "kan befrygtes fare for den offentlige fred"
- Den offentlige fred er et strengere krav end "betydelig forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed" (politilovens § 8)?

2. Præventive frihedsberøvelser (V) Grundlovens § 71

- Præventive frihedsberøvelser uden for strafferetsplejen kan domstolsprøves (Grundlovens § 71, stk. 6)
 - På begæring
 - Forelægges de almindelige domstole til prøvelse
 - Retsplejelovens kapitel 43 a
- Henvisning til den grundlovssikrede ret bør indskrives i politiloven
- Frihedsberøvede bør oplyses om deres rettighed på et sprog, de forstår
- Dokumentation for oplysning bør sikres ved underskrift fra den frihedsberøvede

2. Sammenfatning

- Strafskærpelse uklart afgrænsede, delvist uoplyst niveauskærpelse, øget varetægtsfængsling, kølnende virkning på ytrings- og forsamlingsfriheden
- Præventive frihedsberøvelser uklart hjemlede, uklar proportionalitet, utydelig adgang til domstolsprøvelse

INSTITUT FOR
MENNESKERETTIGHEDER